

1) досліджувати основи побудови держави як похідні від суспільства, стану його розвинутості, здатності чи нездатності забезпечувати свої потреби за рахунок інституцій громадянського суспільства;

2) чітко розрізняти структурні елементи (підсистеми) держави за критерієм їх зв'язку зі здійсненням владних повноважень у зовнішньому щодо них середовищі;

3) досліджувати державу та її структурні компоненти як суб'єктів державної діяльності і у такий спосіб реалізувати діяльний підхід;

4) підійти до дослідження держави не тільки в політологічній та юридичній площинах, а комплексно, як цього потребує державознавство (С. Гусарев та ін.).

Спірідонов Л. І. розуміє механізм держави як систему державних органів, під посередництвом якої здійснюється державна влада та реалізація її функцій. Схожими погляди є професора Сирих В. М., який також розглядав поняття "механізму держави" через систему її органів, та визначає його, як сукупність державних органів, які здійснюють державну владу, та забезпечують реалізацію державних функцій.

На думку Іскакова М. К., механізм держави СРСР у 20 столітті розуміли в широкому та вузькому сенсі. У вузькому - він ототожнювався та вичерпувався поняттям "апарат державної влади". В широкому сенсі, Іскаков М. К. визначав механізм держави, як політична система суспільства.

Держава у її людському вимірі і раціональному розумінні, на переконання академіка Російської академії наук В. Нерсесянца, складається з вільних індивідів - громадян. У цьому сенсі весь державний механізм - це інституціоналізовані (організовані) групи громадян.

Механізм держави, на його думку, слід розглядати в контексті виконання певним прошарком людей різновиду суспільно корисної праці - управлінської діяльності на постійних професійних засадах. У такому людському вимірі механізм держави стає своєрідним фізичним (людським) її втіленням як відносно виокремлений, конституційований в окремий інститут і структурно організований прошарок осіб, який виник на етапі формування держави внаслідок суспільного розподілу праці на тих, хто керує, і тих, ким керують (В. Нерсесянц).

За спостереженням Т. Пікуля, людський вимір при дослідженні утворення і функціонування механізму і апарату держави є підґрунтям, що дає змогу висвітлити актуальні питання його кадрового забезпечення, державної служби, бюрократії тощо.

На думку проф. О. В. Петришина, державний апарат — це «сукупність державних органів, їх ланок та підрозділів, уповноважених здійснювати державну владу та управління, які спираються на можливість застосування примусу»; професор О. Ф. Скакун характеризує апарат держави у вузькому значенні як апарат виконавчої влади та широкому — як сукупність владних структур, збройних сил, міліції, дипломатичних представництв тощо; проф. М. Н. Марченко визначає його як систему органів, що здійснюють державну владу.

Отже, визначення понять "механізм держави" та "апарат держави", запропоновані В. Копейчиковим, є актуальними й дотепер. Вчений відповідально підійшов до вивчення цього питання, тому точно обґрунтував свою теорію. В. Копейчиков має багато учнів і послідовників, бо був майстром своєї справи.

Курсант 3-го курсу ННІ № 1 НАВС

Буртак Артем Володимирович

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Ратифікація Україною Європейської конвенції про права людини (далі Конвенція) ознаменувала новий період у розвитку української правової системи. За останню декаду, рішення Європейського суду з прав людини (далі ЄСПЛ) як ніколи міцно увійшли в категорію правових актів, що визначають напрямок розвитку прав людини в ХХІ столітті. Особливо очевидний вплив суду спостерігається в галузі кримінального та цивільно-процесуального законодавства. Зміни в процесуальному законодавстві, вжиті у відповідь на рішення проти України, переконують нас в

авторитеті Європейського суду в очах українського законодавця, у визнанні за ним лідируючої позиції в галузі захисту прав людини.

Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (далі ЄКПЛ) 1950 року відображає колективне розуміння універсальних моральних і правових норм для населення всієї Європи. Ставши учасниками Конвенції, держави зобов'язані забезпечити кожному, хто перебуває під їх юрисдикцією, права, передбачені в правових положеннях Конвенції. Тому, ратифікувавши дану Конвенцію 17.07.1997 року, Україна визнала, що «юрисдикція Суду поширюється на всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї, подані йому на розгляд відповідно до статей 33, 34, 46 і 47 даної Конвенції». [2]

У відповідності до ст.9 Конституції України, «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України». [1]

Європейські держави добровільно підпорядковують себе юрисдикції незалежного наднаціонального судового органу, що має право приймати юридично обов'язкові для них рішення. Разом з цим Європейський Суд з прав людини має право приймати заяви від фізичних та юридичних осіб, чиї конвенційні права порушені державою, під юрисдикцією якого він знаходиться. [4]

Виконання рішень ЄСПЛ передбачене положеннями ст. 46 конвенції [2], котрі створюють специфічні правові зобов'язання для держави-відповідача. Окрім того, втілення рішень ґрунтується на згоді Високих Договірних Сторін виконувати ухвали ЄСПЛ у будь-якій справі, де вони виступають стороною.

Цінність Конвенції, зазначив французький науковець К. Васак, – визначається фактично її механізмом, а не правами, які вона захищає. «Вперше в історії людства, – зазначив він, – існує міжнародний механізм, який функціонує поза державою і виражає загальні цінності усього людства»¹. Проте, на нашу думку, не слід недооцінювати і значення формулювання прав і свобод у тексті Конвенції, оскільки вони значною мірою визначають компетенцію Суду. [4]

Статус рішень і правових позицій Європейського суду в українській правовій системі не раз було предметом наукових досліджень. Деякі автори вважають, що за рішеннями ЄСПЛ слід визнати прецедентний характер або прецедентний характер визнається лише за *ratio decidendi* таких рішень. Інші автори заперечують статус джерела права за правовими позиціями Європейського суду, визнаючи при цьому «прецедентами тлумачення» постановами суду, винесеними проти України, або включають прецеденти ЄСПЛ в правову систему України у вигляді судової практики. [5]

ЄСПЛ сьогодні - це найбільш перспективний і активно діючий міжнародний судовий орган, який має суттєвий вплив на процес удосконалення правосуддя, механізму забезпечення прав і свобод громадян. Маючи юрисдикцію, направлену на захист прав громадян, проти зловживання влади. Європейський суд являється потужним засобом забезпечення принципу взаємної відповідальності держави та особистості.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон від 28.06.1996 № 254к. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр>.
2. Конвенція Ради Європи про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. — http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Європейський суд з прав людини: організація, діяльність, процес / За ред. В. В. Лутковської. — К.: Праксіс, 2005. — 168 с.
4. Цит. за: Липачова Д.М. Реалізація конституційного права людини та громадянина на звернення за захистом своїх прав і свобод до Європейського Суду з прав людини. — Дніпропетровськ, 2005. – С. 64.
5. Луць Л.А., Рабінович П.М., Шмельова Г.Г. Прецедент правовий // Юридична енциклопедія: У 6 т. – К., 2003. – Т. 5. – С. 78.